VIIKONVAIHDE

Kurkistus menneeseen. Liehtalanniemen omaperäinen isäntä Jallu ei piitannut nykyajan hömpötyksistä. Sivu 12

Pohjoisen puutarhurit. Menestymisvyöhykkeen ulkopuolella on panostettava laatuun. Sivu 14

Vaski raikaa. Lieksan Vaskiviikoilla soi myös melko harvinainen tenoritorvi, Nina Lackman kertoo. Sivu 13

Käkilava tuo tuulahduksen 60-lukua nykypäivään

Käkilava-näytelmä sai viikko sitten ensi-iltansa Kolarissa Sieppijärven uimarannalla. Lavalle astui parikymmentä paikallista harrastenäyttelijää, joista nuorin oli kolmivuotias. Käsikirjoitus on lähtöisin ryhmäläisten omasta kynästä.

KOLARI (MT)
Kenraaliharjoituksessa joku unohti vielä sanat ja ohjaaja huusi väliin ”eläydy siihen tekstiin” tai ”puhu kovempaa”.

Viimeiseen palautteen ajaksi näyttelijöitä oli vaikea saada pysymään aloillaan.

Vähitellen yleisöä alkoi lipua rantaan ja näyttelijät hävisivät valmistautumaan samana päivänä pidettävään ensi-iltaan.

Käkilava-esityksen takana on Kulttuurirakka-hanke, jossa kylätarinoista on tuotettu esityksiä paikallisten harrastajien kanssa. Kolarin näytelmä kertoo 1950–1960-luvuilla toimineen Käkivaaran tanssilavan tapahtumista.

Idea syntyi vaivatta

Näytelmän tarina on syntynyt ryhmäläisten ajatuksista ja ideoista. Alkuperäinen idea näytelmään tuli vuosi sitten Kolariin paluumuuttaneelta **Berit Siitoselta.**

Hän teki käsikirjoituksen ohjaaja **Anna-Leena Nordbergin** kanssa . Yksi kohtaus lainattiin paikallisen kirjailijan **Sulo Saukkoriivin** teoksesta.

”Heitin Anna-Leenalle idean Käkilavasta kaupassa, ja hän oli siinä heti mukana”, muistelee Berit.

Käkilava sijaitsi hänen mummolansa pihalla.

1950-luku on aina ollut lähellä Beritin sydäntä. Käkilava on ollut hänelle mystinen paikka pienestä pitäen. Hän on nähnyt sen rappeutuvan.

”Nyt lavan paikalla on enää pusikko. Haluan herättää kaiut vuosikymmenten takaa eloon.”

Käsikirjoitusta varten Anna-Leena ja Berit haastattelivat ihmisiä, jotka muistavat tuon ajan tapahtumia.

”Kurtakon päiväkahveilla kuuli hyviä tarinoita”, kertoo Anna-Leena.

Näyttelijäporukka saatiin helposti kasaan. ”Ihmiset olivat kiinnostuneita näytelmän teosta. Miesrooleihin piti ainoastaan pyytää erikseen ihmisiä”, Anna-Leena muistelee.

Beritin toiveena on esittää näytelmää uudelleen syksyllä, jos näyttelijäporukka jaksaa.

Näyttelijät paikallisia

Ideoiden kerääminen ja käsikirjoittaminen alkoivat maaliskuussa. Harjoitukset käynnistyivät toukokuussa.

Marja Vaattovaara, 12, esittää näytelmässä Valmu-tyttöä. Hän kuuli hankkeesta koulussa ja päätti lähteä mukaan näytelmän tekoon kahden kaverinsa kanssa.

”Olen jännittänyt eilisestä asti ja varhmaan enemmän ko iskä.”

Isä **Jyrki Vaattovaara** esittää pääroolissa olevaa Eelistä, joka on nuoresta asti joutunut huolehtimaan sisaruksistaan.

Alun perin hän kuuli Anna-Leenalta näytelmästä.

”Samahan se on käyä, ko aikaa ja kiinnostusta oli. Pitkä aika oli siitä, ko olin viimeksi esiintyny.”

Pääosan esittämisen lisäksi hän soittaa haitaria, joten harjoitteluun on kulunut rutkasti aikaa.

Jyrki ajattelee, että esitys on vuorovaikutteista keskustelua. Palaute tulee yleisöltä heti.

Hänelle on tärkeää, että esitys perustuu paikallishistoriaan. ”On mukava siirtää tietoa eteenpäin.”

Mummolassa hän muistaa kuulleensa tarinoita Käkilavasta. ”Se oli semmonen paikka, jossa kohathiin ihmisiä, ja sielä oli isot juhannusjuhlat.”

Jyrki odotti, että paikalle tulisi 214 katsojaa. Kävijämäärä taisi sen ylittää, vieläpä molempina esityspäivinä.

Faktaa ja fiktiota

Näytelmässä paljastuu, että ympäröivä maailma kiinnosti 1950–1960-luvuilla kovasti kolarilaisiakin.

Tansseja varten oli tilattu Olavi Virran levy Helsingistä ja kirjapalkinnot Oulusta. Laulajakin tuli Kemistä asti.

Kuitenkin väki ajatteli, että ollaan syrjässä. Eelis moittii puheessaan, että ”eihän net voi tietää tuola Euroopassa, että mikä kauppa täälä kannattaa.”

Siihen joku näyttelijöistä huutaa ”Iivari!”, joka on jo toimintansa lopettanut paikallinen kyläkauppa.

Yleisöllä on paikkansa esityksessä. Välillä se pääsee osallistumaan ongintaan ja tikanheittoon, ja ”aikuisten juhlan” eli tanssien alkaessa muutamat pääsivät testaamaan lavan luiston.

Esitys päättyy **Lauri Jauhiaisen** 1940-luvulla tekemään Kotiseutunitangoon yleisön kanssa.

”Kotiseutuni oi, sulle hiljainen laulu soi. Kunnaittas, laaksojas unhoittaa en voi. Luonas juureni on, sielä ystävä veraton. Myös sydän ainiaan se on siellä vaan.”

Yleisössä asiantuntijoita

Suojan Timppa eli **Timo Niva** ja **Lipposen Sakari** tulivat katsomaan ensiiltaa asiaan kuuluvilla menopeleillä. Timolla oli allaan ”Tuohmaan Hyypän vanha Soliferi vuosimallia 69”, ja Sakarin mopedi oli samalta vuodelta.

Timo on käynyt ”poikasena” Käkivaarassa tansseissa polkupyörällä naapurikylästä.

”Mettän kautta sinne pääsi sisäle, jos ripilä ei ollu vielä käyny. Sinäki iltana olin, ko pellolaisila tuli erimielisyyttä ja ne meinas Popetan kaataa.”

Esitystä katsomassa ollut **Martti Pääkkölä** on myös nähnyt Käkilavan kulta-ajan. ”Paljon näytelmässä oli totta, kuten venevarkaudetkin. Näytelmä herätti muistoja.”

LAURA KYLMÄMAA

Se oli semmonen paikka, jossa kohathiin ihmisiä, ja sielä oli isot juhannusjuhlat.

Mettän kautta sinne pääsi sisäle, jos ripilä ei ollu vielä käyny.

SAARA OLKKONEN

Sakari Lipponen (edessä) ja Timo Niva käynnistelivät 1960-luvun lopulta peräisin olevat ajokkinsa ja lähtivät katsomaan näytelmää.

Noloustippoja nauttimassa näyttelijät Tapani Vaattovaara, Pia Liikamaa ja Ahti Hiltunen. ”Että heittää ujostuttamasta.”

KÄKILAVA

Suosittu tanssipaikka

Käkilava sijaitsi Kolarin Sieppijärven Käkivaarassa Toivolan tiluksilla. **Lavalla järjestettiin** tansseja 1950–1960-luvuilla.

Tansseihin saapui väkeä kaukaa naapurikylistä saakka. Sieppijärveltä Käkivaaraan pääsi helpoiten soutamalla järven yli.

Lapin kylätarinat heräävät henkiin

Lappilaisten kylien tarinoista tehdään esityksiä Kulttuurirakka-jatkohankkeessa. Esityksiä pääsevät ideoimaan paikalliset harrastajat yhdessä esittävän taiteen ammattilaisten kanssa.

Kylätarinoita esitetään seitsemässä kunnassa. Ensimmäiset tarinat on esitetty jo talvella.

Tarkoituksena on luoda kuntiin työpaikkoja esittävän taiteen ammattilaisille ja samalla edistää kuntalaisten harrastusmahdollisuuksia.

Ensimmäisessä Kulttuurirakka-hankkeessa teatteri-ilmaisun ohjaajia palkattiin kolmeen Lapin kuntaan. Teatteri-ilmaisun ohjaajat tekivät yhteistyötä paikallisten harrastajaryhmien kanssa ja kehittivät kylätapahtumia.

Lisäksi hankkeessa myönnettiin 16 taiteilijapalkkiota, joista jokainen oli tarkoitettu kuukauden työhön.

Esityksiä kesällä ja syksyllä

Kylätarinoita esitetään muun muassa Inarissa, Posiolla ja Pelkosenniemellä.

Inarin näytelmässä etsitään onnea keinoja kaihtamatta kolmena eri aikakautena. Esitys asettaa kullan, maineen ja kunnian vastakkain petollisuuden, ahneuden ja luonnon riistämisen kanssa. Mukaan mahtuu kuitenkin myös ystävyyttä, ymmärrystä ja elämän tasapainoa.

Posiolla teatteriryhmän esitys on saanut innoituksensa paikallisesta erakosta, Kala-Eemelistä, kerrotuista tarinoista. Näytelmässä kuljetaan mukana Eemelin elämänvaiheissa huutolaispojasta, maailman merien ja pohjoisen metsien kiertäjästä oman erämaamökin asujaksi. Hauska ja koskettava tarina käsittelee yhden ihmiskohtalon kautta ulkopuolisuutta ja sielun herkkyyttä.

Pelkosenniemellä käytetään soveltavan draaman ja kuvataiteen menetelmiä ikäihmisten muistelutoiminnassa. Tuotokset tuodaan muille nähtäväksi ja kuultavaksi esityksinä ja taideteoksena. Teemoja ovat muun muassa mielenmaisema, ensirakkaus, kouluvuodet ja sota- ja evakkoaika.

LAURA KYLMÄMAA

Inarissa viimeinen esitys pidetään 23.7.
Posiolla ensi-ilta on 24.8.
Pelkosenniemellä tiedonkeruu on käynnissä ja tuotoksia pääsee näkemään syksyllä.